

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2023I48**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN MOL – SINT-JAN BERCHMANSCOLLEGE FASE II

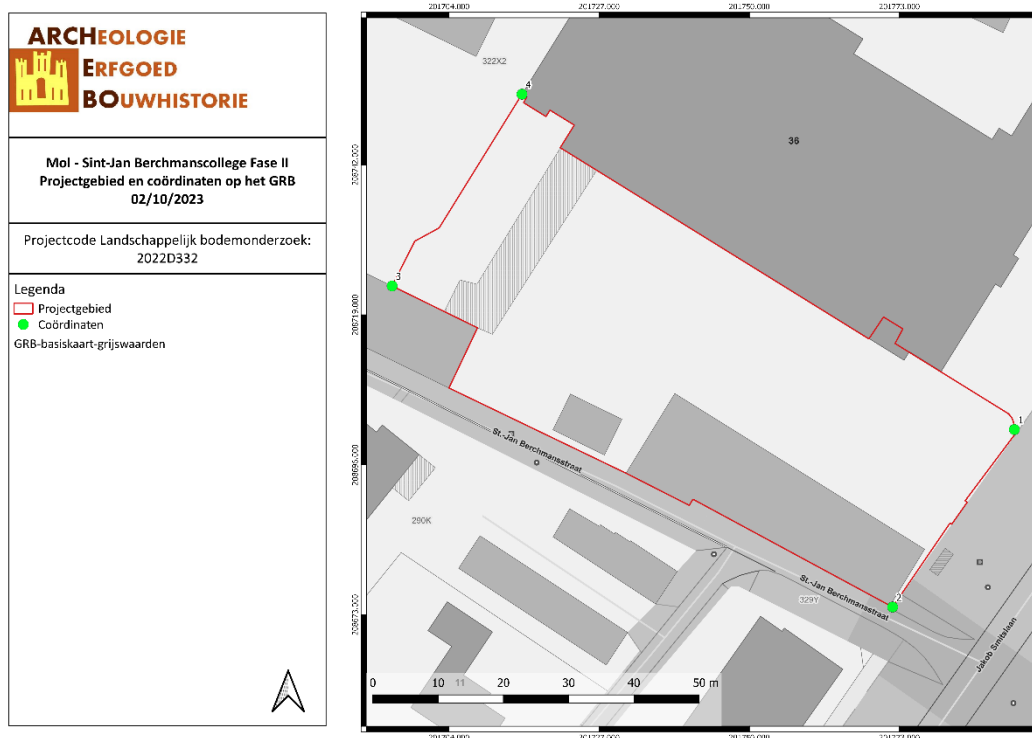
J. CLAESEN, N. GEELEN & D. WIJNS

OKTOBER 2023

1 ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Mol – Sint-Jan Berchmanscollege																								
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaeken																								
Projectleiding:	Jan Claesen																								
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014																								
Locatie:	Antwerpen, Mol, Sint-Jan Berchmanscollege																								
Coördinaten :	<table><tr><td>1</td><td>X</td><td>201790.58</td></tr><tr><td></td><td>Y</td><td>208701.55</td></tr><tr><td>2</td><td>X</td><td>201771.93</td></tr><tr><td></td><td>Y</td><td>208674.22</td></tr><tr><td>3</td><td>X</td><td>201695.26</td></tr><tr><td></td><td>Y</td><td>208723.46</td></tr><tr><td>4</td><td>X</td><td>201715.14</td></tr><tr><td></td><td>Y</td><td>208752.82</td></tr></table>	1	X	201790.58		Y	208701.55	2	X	201771.93		Y	208674.22	3	X	201695.26		Y	208723.46	4	X	201715.14		Y	208752.82
1	X	201790.58																							
	Y	208701.55																							
2	X	201771.93																							
	Y	208674.22																							
3	X	201695.26																							
	Y	208723.46																							
4	X	201715.14																							
	Y	208752.82																							
Kadastrale percelen:	Mol, Afdeling 4, Sectie F, perceel 322X2																								

Figuur 1: Situering van het projectgebied met coördinaten op de GRB-kaart. (Geopunt, 2022).

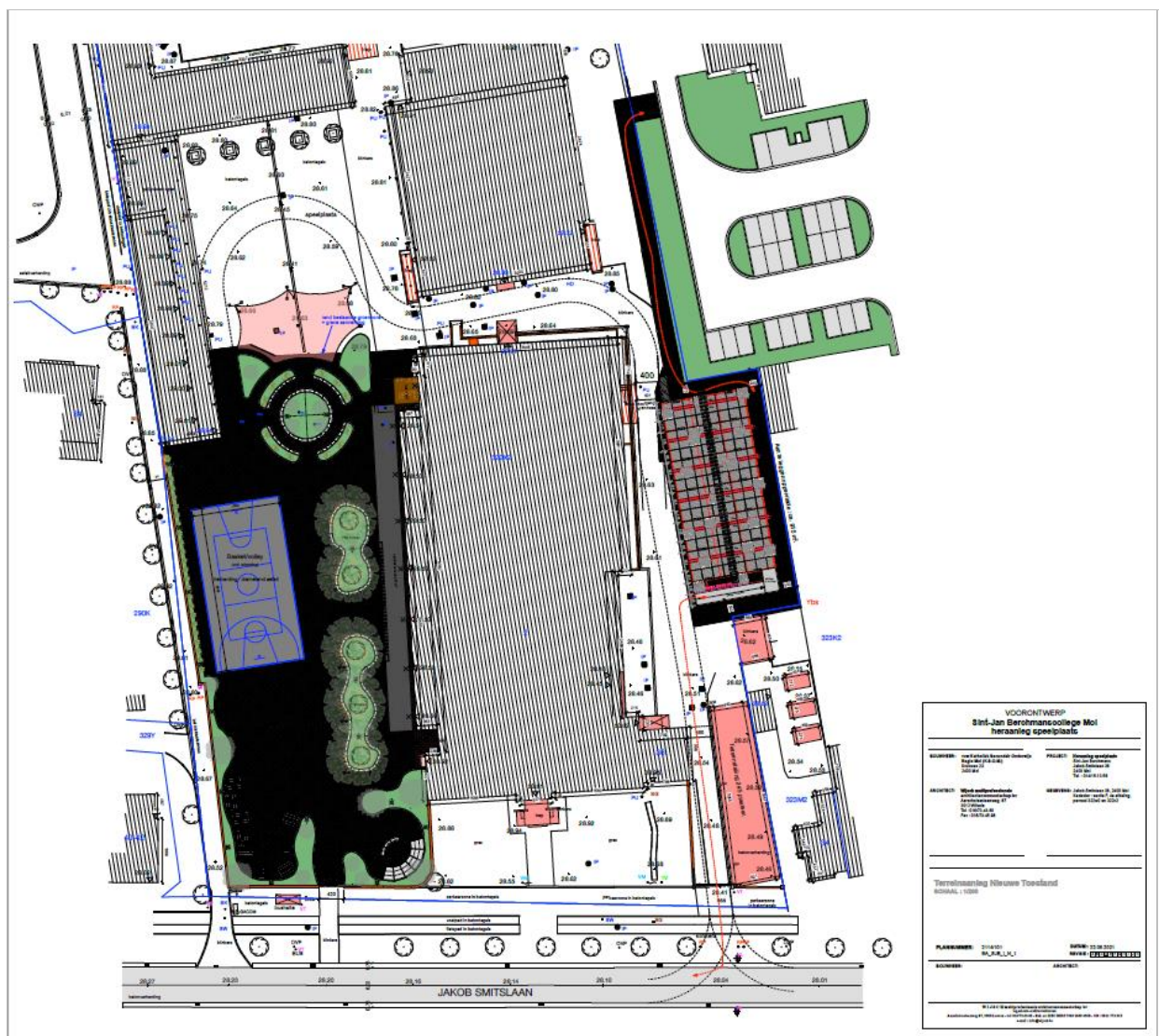
2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

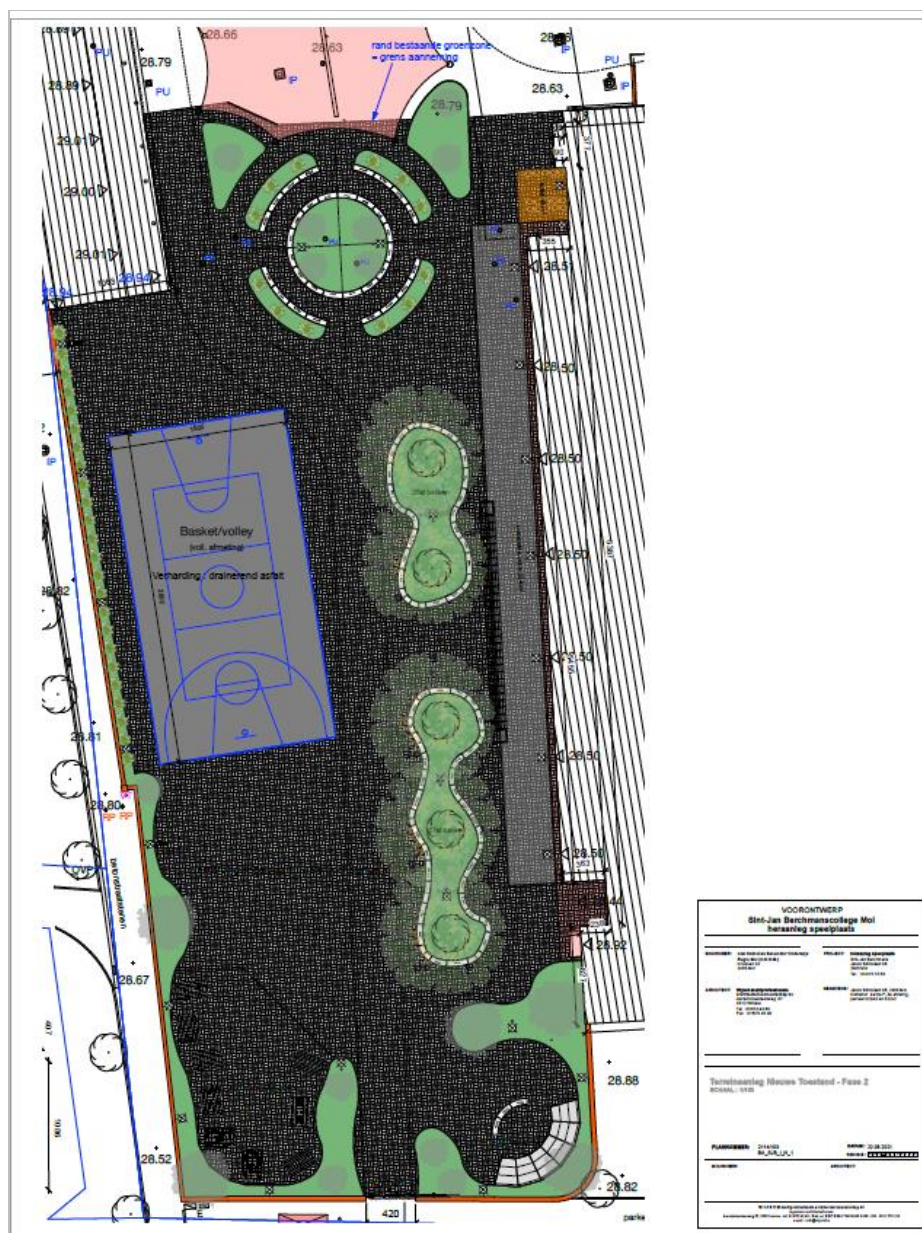
Aanleiding van het vooronderzoek

Hoewel het projectgebied in de archeologienota een grootte heeft van ca. 44.605 m² zullen er slechts ontwikkelingen plaatsvinden binnen ca. 4239 m². Werfzone 2 (Fase II) werd afgebakend als onderzoeksgebied. Over dit onderzoeksgebied gaat de huidige nota.

In werfzone 2 worden de bestaande constructies eveneens afgebroken. Deze zone wordt een volledig heringerichte speelplaats, verhard met waterdoorlatende klinkers. In het zuidwesten wordt een basket/volleybalveld in drainerend asfalt aangelegd. In het noorden wordt een deel van de speelplaats overdekt. In het oosten, noorden en westen worden groenzones voorzien. In het westen komen een picknickplaats en een amfitheater. De bodemingreep die gepaard gaat met de geplande werken in deze zone bedraagt ca. 50 cm -mV.

Figuur 5: Inplantingsplan geplande toestand. (opdrachtgever, 2021)

Figuur 2: Inplantingsplan van de geplande toestand in zone 2 (opdrachtgever, 2021)

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem¹

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Binnen het projectgebied, maar buiten beide onderzoeksgebieden, ligt een CAI locatie (CAI 100978). Op deze locatie werd door Condor een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in 2007. Hierbij werden er 3 kuilen en een paalkuil uit de IJzertijd aangetroffen. In twee kuilen werden fragmenten handgevormd aardewerk gevonden. Er werden ook drie paalkuilen aangetroffen die op een lijn lagen. In de middelste paalkuil werd een Romeinse scherf gevonden. Binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied liggen nog 29 andere CAI locaties. Er werd slechts beperkt archeologisch onderzoek uitgevoerd. Het gaat hierbij om een drietal IJzertijdsites en een drietal Middeleeuwse sites. Ook werd er bij toeval een silex pijlpunt gevonden. Verder ligt er in de omgeving van het projectgebied voornamelijk (verdwenen) bouwkundig erfgoed uit de Late Middeleeuwen en voornamelijk de Nieuwe Tijd.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat het projectgebied van het einde van de 18de eeuw tot het begin van de 20ste eeuw in gebruik was als landbouwgrond. Vanaf de 20ste eeuw werd het projectgebied in gebruik genomen als school. Tot het midden van de eeuw bleef dit beperkt tot een gebouw in het zuidelijke deel van het projectgebied, tussen beide onderzoeksgebieden in. Vanaf de jaren 1970 werd het projectgebied snel bebouwd en verhard. Enkel in het zuidwesten is nog een onbebouwde zone overgebleven. Beide onderzoeksgebieden zijn verhard. Op het noordelijke onderzoeksgebied staan containerklassen en een overdekte fietsenstalling. In het oosten van het zuidelijke onderzoeksgebied staat eveneens een overdekte fietsenstalling. De bodemingrepen die hiermee gepaard gingen bedragen vermoedelijke 50 cm -mV voor de verharding en 70 – 80 cm -mV voor de zuilen van de overkappingen/fietsenstallingen.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het **noordelijke deel van het projectgebied**, en het noordelijke onderzoeksgebied, omschreven als **bodemtype Zbmy**. Dit is een droge zandbodem met een dikke antropogene humus A horizont waarbij de sedimenten zwaarder of fijner worden in de diepte. Onder het plaggendek komt een begraven profiel voor, meestal een Podzol of een verbrokkeld textuur B. Roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm. Het zuidelijke deel van het projectgebied, inclusief **het zuidelijke onderzoeksgebied**, wordt geclassificeerd als **bebouwde zone (OB)**.

De dichtstbijzijnde waterloop is de Molse Nete, die ca. 500 m ten zuidoosten van het projectgebied stroomt. Het projectgebied zelf ligt op een topografische hoogte ten noordwesten van deze rivier. Hoogstwaarschijnlijk ligt het projectgebied in een gradiëntzone. Door de veelvuldige aanwezigheid van OB (bebouwde) zones rond de Molse Nete is dit echter niet met zekerheid te zeggen. Op de quartairgeologische kaart ligt het onderzoeksgebied ca. 188 m ten westen van een zone met fluviatiele afzettingen (de vallei van de Molse Nete). Het projectgebied heeft een hoogte van ca. 29 m TAW. Richting het oosten daalt dit naar ca. 28.3 m TAW. Ter hoogte van beide onderzoeksgebieden is het reliëf vrij vlak. Gezien de topografische ligging op een helling die de overgang vormt tussen een heuvel en een beekvallei, en de mogelijke ligging binnen een gradiëntzone, is er een verwachting naar Steentijd binnen dit projectgebied. Op basis van de CAI gegevens kunnen ook archeologische sporen aanwezig zijn binnen het plangebied. Geconcludeerd kan worden dat er een reële kans is op archeologische sporen op een dergelijke site op een dergelijke locatie.

¹ CLAESSEN J., VAN GENECHTEN B., BOUCKAERT K. & GEELEN N., *Archeologienota Mol – Sint-Jan Berchmanscollege*, Kortenaeken, 2021.

Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota (id 20385)² opgemaakt voor het projectgebied aan het Sint-Jan Berchmanscollege te Mol. Op het terrein zal een deel van de speelplaats heraangelegd worden. Ook wordt er een overdekte fietsenstalling gebouwd. Het projectgebied van de archeologienota was ca. 44.605 m² groot. Er werden in de archeologienota twee onderzoeksgebieden afgebakend omdat de geplande werken binnen twee verschillende zones uitgevoerd zullen worden. Omdat beslist werd dat de werken in verschillende fases uitgevoerd zullen worden heeft deze nota enkel betrekking op het zuidelijk onderzoeksgebied. Dit zuidelijk onderzoeksgebied zal in de onderhavige nota aangeduid worden als projectgebied en heeft een oppervlakte van Ca. 3308 m².

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als bodemtype OB, bebouwde zone. De oorspronkelijke bodemopbouw in deze zone is bijgevolg onbekend.³

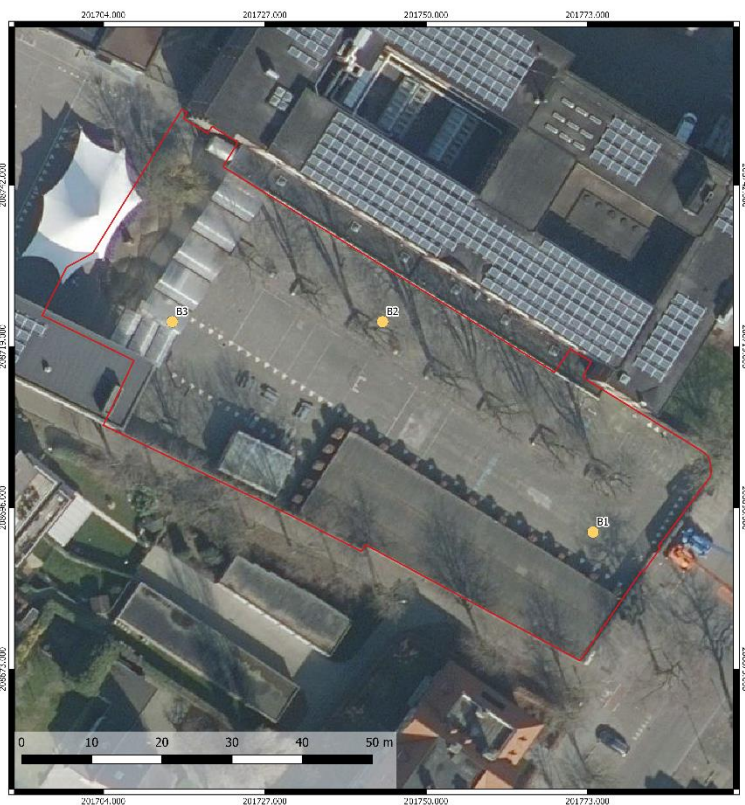
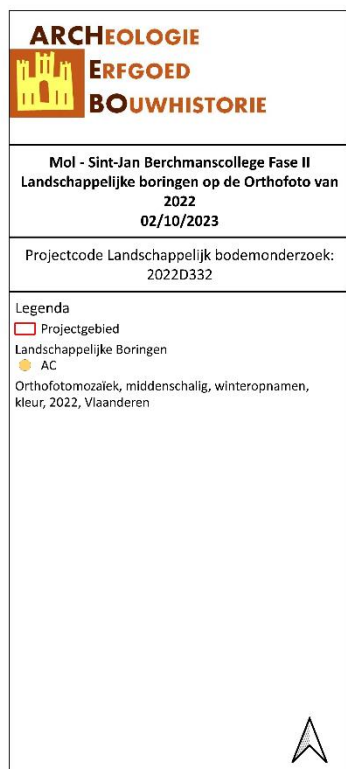
Verspreid over het projectgebied werden 3 landschappelijke boringen geplaatst. Binnen het volledige projectgebied kwam een zandbodem voor. Het akkerdek had een dikte van 50 tot 60 cm. In elke boring zien we een dunne ophoging van 5 à 10 cm, gevolgd door de akkerlaag met een dikte van 40 – 50 cm. In boring B2 was de akkerlaag bruin, in boring B3 donkerbruin. In boring B1 konden er binnen het akkerdek twee fasen worden onderscheiden: een donkerbruine en een bruine fase. Onder het akkerdek lag rechtstreeks de oranjegele C horizont. Over het volledige projectgebied kwam dus een AC profiel voor.

De bevindingen van het landschappelijk bodemonderzoek werden tijdens het proefsleuvenonderzoek grotendeels bevestigd. De bodem was grotendeels onverstoord en kan het akkerdek in 3 fasen worden opgedeeld, waarbij de oudste fase misschien uit de protohistorie dateert omwille van de aanwezigheid van enkele stukjes handgevormd aardewerk. In het zuiden was een groot deel van het akkerdek verstoord. De oorspronkelijk podzol werd nergens aangetroffen. Noch in het profiel, noch in het vlak waren er in de oudste akkerlaag ploegsporen zichtbaar. Er zijn geen aanwijzingen dat het om een Celtic field gaat.

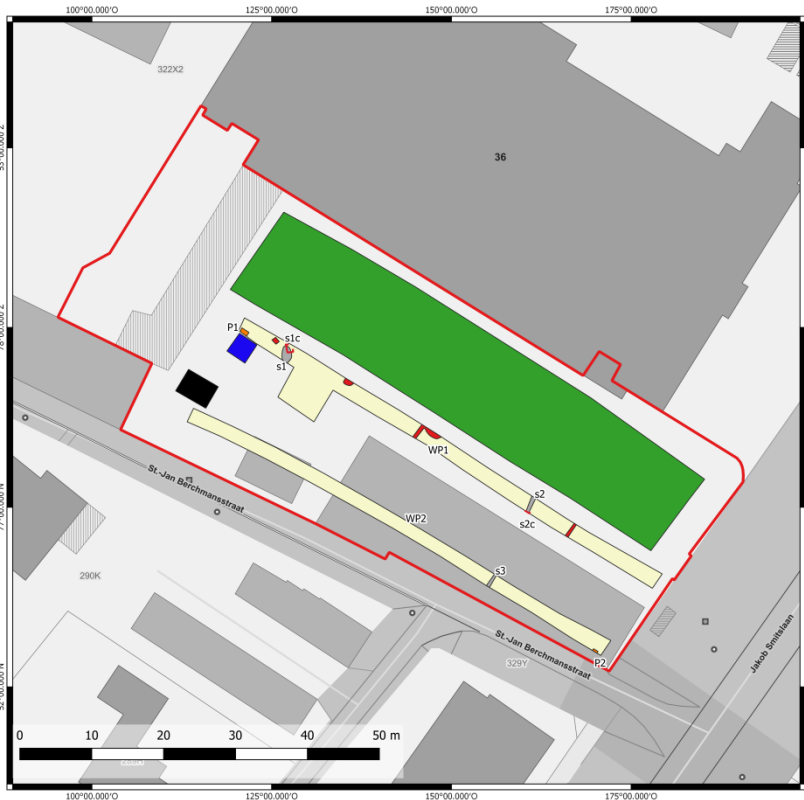
Er werden 2 archeologisch relevante sporen aangetroffen met beperkte archeologische waarde, bijgevolg wordt er geen vervolgonderzoek noodzakelijk geacht. De kans op kennisvermeerdering is nihil.

² CLAESEN J., VAN GENECHTEN B., BOUCKAERT K. & GEELLEN N., *Archeologienota Mol – Sint-Jan Berchmanscollege*, Kortenaeken, 2021.

³ VAN RANST E. & SYS C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*, Gent, 2000.

Figuur 3: Landschappelijke boringen op de luchtfoto van 2022. (Archebo bvba, 2022).

Figuur 4: Allesporenplan (Archebo bvba, 2023).

Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op basis van het verslag van resultaten na een door ARCHEBO bvba op 18 augustus 2022 uitgevoerd landschappelijk bodemonderzoek en een op 24 oktober 2023 uitgevoerd proefsleuvenonderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Op basis van de verzamelde gegevens uit het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door landschappelijke boringen en het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van een proefsleuvenonderzoek, wordt er **geen** archeologisch vervolgonderzoek voorgesteld in de vorm van verkennende archeologische boringen. Er werd immers overal een AC profiel aangetroffen, wat de kans op het aantreffen van een intacte steentijd artefactensite minimaal maakt. Binnen het projectgebied wordt eveneens geen vlakdekkende opgraving aanbevolen op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek.

Er werd geen waardevolle archeologische vindplaats vastgesteld. Er werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. De kans op kennisvermeerdering is nihil.

De geplande werken zullen het archeologisch niveau verstoren, maar gezien het ontbreken van archeologisch potentieel van het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren. Daarom stelt ARCHEBO bvba voor om het terrein definitief vrij te geven.

De gehele zone kan vrijgegeven worden voor de werken ook daar waar de 3de proefsleuf niet kon getrokken worden. De bomen dienen behouden te blijven en de kans op het beschadigen van de wortels is te groot bij het aanleggen van een proefsleuf op 80cm diepte. Tevens werd 1 sleuf korter aangelegd omwille van de veiligheidszone die in acht werd gehouden met de collectorleidingen met electriciteitskabels van de zonnepanelen.

Conclusie

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd.

Binnen het onderzoeksgebied dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3 FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2022).	2
Figuur 2: Inplantingsplan van de geplande toestand in zone 1 (opdrachtgever, 2021)	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Figuur 3: Inplantingsplan van de geplande toestand in zone 2 (opdrachtgever, 2021)	4
Figuur 4: Landschappelijke boringen op de orthofoto (Archebo bvba, 2022).	7
Figuur 5: Allesporenplan (Archebo bvba, 2023).....	7